

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

XORIJIY FILOLOGIYA FAKULTETI
INGLIZ TILI VA ADABIYOTI KAFEDRASI

"TASDIQLAYMAN"
Urganch davlat universiteti rektori
B.Abdullayev
2024-yil

Ro'yxatga olindi № 11 Bayonnoma
2024-yil 29-iyun

ZAMONAVIY AMERIKA VA AVSTRALIA ADABIYOTI FANINING
O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100 000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110 000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	6111800 – Xorijiy til va adabiyoti (ingliz tili)

Urganch – 2024

Fan/modul kodi ZAAAB7808		O'quv yili 2024 -2025	Semestr 7-8		ECTS – Kreditlar 7-semestr – 4 8-semestr – 4	
Fan/modul turi Tanlov fan		Ta'lim tili Ingliz			Haftadagi dars soatlari 7-semestr – 4 8-semestr – 2	
1.	Fanning nomi	Ma'ruza (soat)	Seminar (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
	Zamonaviy Amerika va Avstraliya adabiyoti	7-semestr - 30 8-semestr- 14	7-semestr-30 8-semestr-16	7-semestr – 60 8-semestr – 90	240	

I. Fanning mazmuni

Ushbu fan talabalarda Amerika va Avstraliya adabiy jarayonining mantiqiy tarixiy rivojlanishi va muhim hodisalari haqidagi tasavvurni shakllantiradi. Chet tilida badiiy adabiyotni o'qish va mazmunini anglash, chop etilgan badiiy asarlar, davriy matbuot nashrlarida bu soha bo'yicha bayon etilgan asosiy voqea-hodisalar to'g'risida o'qib, ma'lumotga ega bo'lish hamda ularni og'zaki so'zlab berish, mazmunini yozma bayon etish kabi fan doirasida o'rganiladigan masalalar talabalarning kelajakdagi kasbiy faoliyatlarida katta ahamiyat kasb etadi. Ushbu fandan o'tiladigan ma'ruza, seminar mashg'ulotlarida matn bilan ishlash asosida talabalarning nutqiy malakasini oshirish orqali turli xil nutq uslublarini egallash imkoniyati yaratiladi.

Amerika va Avstraliya adabiyoti fani qo'shimcha fanlar blokiga kiritilgan bo'lib, o'quv rejasidagi boshqa nazariy va amaliy kurslar bilan birgalikda ingliz tili bo'yicha har tomonlama yetuk mutaxassis tayyorlashga yo'naltirilgan.

II. O'quv fanining maqsadi va vazifasi

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarni Amerika va Avstraliya adabiyoti namoyandalari va ularning boy adabiy va ilmiy me'rosi yuzasidan ta'lim berish orqali talaba yoshlarda yuksak ma'naviyat va ma'rifatni tarbiyalash. Adiblarning asarlari bilan tanishtirish jarayonida klassik namunalarni tahlil qilish, ulardagi nazariy va amaliy bilimlarini shakllantirish, ta'limiy – tarbiyaviy va badiiy -estetik ruhni tarbiyalash. Ushbu maqsadga erishish uchun fan talabalarni Amerika va Avstraliya adabiyoti tarixi bilan tanishtirish, adabiyot yo'nalishlari va adabiy ijodning muammolari va komponentlarini yoritish, adabiy jarayondagi o'zaro aloqani ko'rsatish, hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi. Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yilgan talablar qo'yiladi.

Talaba:

- ✓ Amerika va Avstraliya adabiyoti rivojlanish bosqichlarini;
- ✓ Amerika va Avstraliya adabiyoti yetakchi namoyondalari ijodini to'g'risida tasavvurga ega bo'lishi;
- ✓ zamonaviy badiiy proza, poeziya, dramaturgiya asarlarini tushunib,
- ✓ gapirib bera olish;
- ✓ Amerika va Avstraliya adabiyoti tarixi to'g'risida keng bilimni hayotga tadbqiqila olishni bilishi va ulardan foydalana olishi;
- ✓ turli adabiy oqimlarni farqlay olish;
- ✓ Amerika va Avstraliya adabiyoti yetakchi namoyondalari asarlarini tahlil qila olish;
- ✓ mualliflari alohida nuqtai nazarni ifodalay oladigan zamonaviy muammoga oid asarlarni ajrata olish;
- ✓ adabiy-badiiy asarlarni o'rganishda nazariy bilimlarni qo'llash;
- ✓ adabiy ijodga kasbiy nuqtai nazardan munosabatda bo'lish;
- ✓ Amerika va Avstraliya adabiyotidagi jarayonlarni o'zaro bog'liqlik
- ✓ nuqtai nazaridan tahlil qilish;

- ✓ o'z bilimlarini hozirgi zamon jahon adabiyotidagi oqimlarning tili Amerika va Avstraliya adabiyoti jarayoniga ta'sirini o'rganishda qo'llash;
- ✓ turli adabiy maktablar yodgorliklarining janr va uslubiy farqlarini aniqlay bilish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

1-mavzu. Kirish. Amerika Adabiyoti tarixi. Amerikada milliy adabiyotning boshlanishi. Ilk Amerika adabiyoti va uning o'ziga xos xususiyati. 776 yilgacha ilk Amerika va Kolonial davr adabiyoti.

2-mavzu. Demokratik Sarchashma va Inqilobiy adiblar. Gektor Sent Jon de Kreveko asarlarining xususiyatlari.

3-mavzu Amerika inkilobining kuychisi Filip Frenea. Badiiy adabiyot namoyondasi Charlz Brokden Braun. Adibalar va ozchilik vakillari Fillis Vetli hayoti va ijodi.

4-mavzu. 1820-1860 yillar Amerika adabiyoti. Essehilar va shoirlar. Ralf Valdo Emerson hayoti va ijodi (1802-1882), Braxmin shoirlari, Genri Vodsvert Longfello, Jeyms Rassel Louel, Oliver Vendel Xolms.

5-mavzu. 1860-1914 yillar. Realizmning vujudga kelishi. Chegara qochqinchilari yumori va realizmi. O'rta g'arb realizmi. Naturalizm va foetuvchi adabiyot. Kora Amerika adabiyotining yuksalishi.

6-mavzu. 1914, 1945 yillar she'riyati: shakl borasidagi eksperimentlar. Amerika nasri. Romannavis yozuvchilar xayoti va ijodi. Ijtimoiy onglash romanlari"

7-mavzu. Adabiy oqimlar: fujitivizm va yangi tanqidchilik. Fuqarolar urushidan XX asrgacha janubiy qo'shma shtatlar rasizm va diniy xurofotlar. XX asr amerika dramasi.

8-mavzu. 1945 yildan keyingi Amerika she'riyati. An'anaviylik. Drama uslubli shoirlar. Eksperimental Sheriyat. Shoiralar va ko'p millatli shoirlar.

9-mavzu. Avstraliya adabiyoti va uning o'ziga xos tomonlari, Ilk va passiv adabiyot. Maxalliy yozuvchi Parnin asarlari. Kolonial davr Avstraliya adabiyoti.

10-mavzu. 1950 yillargacha davrdagi Avstraliya adabiyoti. Avstraliya ayol yozuvchilari va Uparning xayoti vaijodi. Elizabet Shjolpi, Tea Astli asarlarining mohiyati.

11-mavzu. Avstraliya adabiyotining she'riyat namoyondalari, Genri Louson Avstraliya adabiyotining mumtoz namoyandasi.

12-mavzu. Avstraliya adabiyotida Modernizm. Zamonaviy Avstraliya adabiyoti. Ijodiy olimlar, uslub va maxorat masalasi

13-mavzu. Patrik Viktor Martin Deyl Uayt- avstraliyalik shoir, nosir, dramaturg, Nensi Foteriנגem Kato Avstraliyalik shoira va adiba xayoti va ijodi

14-mavzu. Amerika va Avstraliya adabiyotidagi ayol ijodkorlar

15-mavzu. Modernizm va Naturalizm

16-mavzu. Eksperimental She'riyat. Shoiralar va ko'p millatli shoirilar.

17-mavzu. Ikki jahon urushi oralig'ida amerika va avstraliya adabiyoti. Realizm oqimi namoyondalari.

18-mavzu. Amerika novelistlari hayoti va ijodi. Ijtimoiy ogohlikka chorlovchi novellalar

19-mavzu. Avstraliya adabiyotining she'riyat namoyondalari, Genri Louson Avstraliya adabiyotining mumtoz namoyandasi.

20-mavzu. Avstraliyalik shoir, nosir, dramaturg, Nensi Foteriנגem Kato Avstraliyalik shoira va adiba xayoti va ijodi.

21-mavzu. 21-asr boshlarida avstraliya adabiyoti taraqqiyoti.

22-mavzu. Zamonaviy avstraliyalik dramaturg ijodkorlar namunalari.

Seminar mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Yangi kolonial davr adabiyoti. Uilyam Bradford, EFI Bredstrit, Meri Roupandson, Rojer Uilyams, Jonatan Edvard

2. Uilyam Byord, Robert Beverpi, Olauda Ikuiano asarlarining dunyoviy mohiyati.

3. Z. Tomas Peyn, Fillis Vetli, Xanna Foster badiiy adabiyot namoyondalari sifatida.

4. Emili, S. Ikinsonva, Margaret Grinlif Vitter xayoti va ijodi

5. Amerika adabiyotining roman yozuvchilari va ularning realistik Badiiy asarlari (Uolt Uitmen, Nataniel Xotorn, German Melvipl, Edgar Alpan Poe)

6. Realizmning vujudga kelishi (Semuip Klimens, Uilyam, Shen Xouelz, Edit Varton)

7. Naturalizmda va real adabiyoti. JekLondon, Teodor Shrayzer Edgar Li Masters

8. Afro amerika eshiklarini adabiy yutuqlari. Charlz Vaddel Chesnat, Buker, T.Vashington, Jeyms Velden Jonson.

9. XX asrning ilk yillari. T.S. Eliot, Robert Frost Uolles Stivens, Uilyam Karlos Uilyam.

10. Ikki urush orasida. Robinson Jeffers, Edvard Istling Kammings, Marianna Mur.

11. Romannavis yozuvchilar F.Skott Fisjerald, Ernest Xeminvey, Sinkler Luislarning xayoti va ijodi.

12. XX asr amerika dramasi. Yudjin O'Nil, Klifford Odets

13. Amerika shariyatining zamonaviy yo'nalishlari

14. 1945 yildan keyingi amerika nasri

15. Ilk Avstraliya adabiyoti namoyondalari

16. Avstraliya adabiyotida she'riyat va nasr

17. XX asr Avstraliya adabiyoti namoyondalari

18 Avstraliya adabiyotida detektiv va fantastik janr taraqqiyoti

19 XX asr Avstraliya dramaturgiyasi

20 XX asrning oxiri XXI asr boshlar Avstraliya adabiyoti.

21 Avstraliya adabiyotida Nobel mukofoti

22 Zamonaviy avstraliya adabiyoti namoyondalari

23Avstraliya adabiyotida epik va liroepik janr taraqqiyoti

Seminar mashg'ulotlari multimedia vositalari bilan jihozlangan auditoriyada o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

1. Amerika adabiyotining ogzaki ijod namunalari
2. Ma'rifatchilik goyalarini ilgari surgan adiblar
3. F.Ferenea asarlarida ozodlik uchun kurash
4. Neoklassisizm okimining shakllanishi
5. F.Kuper ijodida xindular xayotining aks etishi
6. T.Peyn asarlarida ozodlik uchun kurash
7. B.Stou asarlarida qulchilikka karshi kurash
8. T.S.Eliot she'riyatining o'ziga xosligi
9. E.Po ijodida Amir Temur obrazi
10. Amerika adabiyotida Nobel' mukofoti sovrindorlari
11. P.Bak ijodida Xitoy xayotining aks etishi
12. L.sinkler asarlarida ijtimoiy xayot tasviri
13. J.Londonning shamol xikoyasida tabiat va inson,
14. T.Shrayzer asarlarida shaxs muammosi
15. Amerikaadabiyotida Modernizm adabiyotining paydo bo'lishi.
16. Yo'qotilgan avlod adabiyoti
17. Ikkinchi Jahon urushi mavzusining Amerika adiblari ijodida aks etishi
18. XX asr ikkinchi yarmi Amerika adabiyoti
19. XX asr Amerika adabiyotida yangi adabiy oqimlar
20. Avstraliy aadabiyotining ogzaki ijod na'munshlari
21. Ilk Avstraliya adabiyotinig o'ziga xos jixatlari
22. XX asr boshi Avstraliya adabiyoti
23. XX asrning ikkinchi yarmi Avsrtaliya adabiyoti
24. Avstraliya adabiyoti she'riytining dunyo adabiyotida tutgan o'rni
25. Tim Uinton asarlarining mazvmun va moxiyati
26. Avstraliya modernizm davri adabiyoti
27. Nikolas Edvard Keyv hayotiy falsafasi
- 28 Avstraliya ayol yozuvch ilgari asarlarining na'munalari
29. Avstraliya bolalar adabiyoti namoyondalari

30. Zamonaviy Avstraliya adabiyoti

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi. Shuningdek, talabalar o'rganilgan mavzular doirasida ilmiy maqola va tezislar yozishlari, taqdimotlar va ko'rgazmali qurollar tayyorlashlari maqsadga muvofiq bo'ladi.

III. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- Amerika va Avstraliya adabiyoti rivojlanish bosqichlarini;
- turli adabiy oqimlar tarixini;
- Amerika va Avstraliya adabiyoti yetakchi namoyandalari ijodi to'g'risida tasavvur va bilimga ega bo'lishi;
- badiiy adabiyotning ijtimoiy borliq bilan aloqasidagi muammolar yechimini topishni;
- ixtisosligi bo'yicha aniq, ravon, mukammal ma'lumotlar, tavsiflar qila olishni;
- zamonaviy badiiy proza, poeziya, dramaturgiya asarlarini tushunib, gapirib bera olish;
- Amerika va Avstraliya adabiyoti tarixi to'g'risida keng bilimni hayotga tatbiq qila olish ko'nikmalariga ega bo'lishi;
- turli adabiy oqimlarni farqlay olish;
- Amerika va Avstraliya adabiyoti yetakchi namoyondalari asarlarini tahlil qila olish;
- mualliflari alohida nuqtai nazarni ifodalay oladigan zamonaviy muammoga oid asarlarni ajrata olish;
- adabiy-badiiy asarlarni o'rganishda nazariy bilimlarni qo'llash;
- adabiy ijodga kasbiy nuqtai nazardan munosabatda bo'lish;
- Amerika va Avstraliya adabiyotidagi jarayonlarni o'zaro bog'liqlik nuqtai nazaridan tahlil qilish;
- o'z bilimlarini hozirgi zamon jahon adabiyotidagi oqimlarning tili o'rganilayotgan mamlakat adabiyoti jarayoniga ta'sirini o'rganishda qo'llash;

-turli adabiy maktablarning janr va uslublarini farqlash malakalariga ega bo'lishi kerak.

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

Fanni o'zlashtirish uchun o'qitishning zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan keng foydalaniladi: guruhli muzokaralar, jamoa loyihalari, juftliklar bo'lib topshiriqlarni bajarish, yakka holda ma'lum mavzu bo'yicha prezentatsiyalar qilish, davra suhbatlari o'tkazish, diskussiya, klaster, bahs – munozara, refleksiv usullar (tahlil, qiyoslash, sintez, baholash). Axborot texnologiyalari, jumladan, multimedia vositalari yordamida mashg'ulotlar tashkil etiladi, Power Point, Prezi dasturlari yordamida prezentatsiyalar yaratiladi. MOODLE platformasiga fan bo'yicha dasrlik va o'quv qo'llanmalar, media resurslar va testlar joylashtiriladi.

VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

Shu bilan birga, fanga ijodiy yondashgan holda Buyuk Britaniya va AQSh adabiyoti yetakchi namoyondalari ijodi bo'yicha aniq, ravon, mukammal ma'lumotlar, tavsiflar qila olish, turli adabiy oqimlarni farqlay olish, ingliz va amerika adabiyoti yetakchi namoyondalari asarlarini tahlil qila olish, badiiy ijodga kasbiy nuqtai nazardan munosabatda bo'lishlari maqsadga muvofiq.

6. Asosiy adabiyotlar

1. Henry A. Beers. "Brief History of English and American Literature 2007 Blackmask"
2. Kathryn VanSpanckeren. Outline of American Literature 1994, USIA Regional program office, Vienna
3. Ken Goodwin A history of Australian literature Softcover reprint of the hardcover 1st edition 1986

4. Nicolas Birns. Contemporary Australian Literature Sydney University Press
2015

Qo'shumcha adabiyotlar:

1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Тошкент, “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 29 б.

2. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 47 б.

3. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курашимиз. “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 485 б.

4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида” ги ПФ-4947-сонли Фармони. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 6-сон, 70-модда

5. Angela Vietto. Research Guide to American Literature: Early American Literature, 1776–1820. New York. 2010.

6. Benjamin Franklin. Research Guide to American Literature: Colonial Literature, 1607–1776. New York. 2010.

7. Gale Contextual Encyclopedia of American Literature. USA, 2009.

8. John Cusatis. Research Guide to American Literature: Postwar Literature, 1945–1970. New York. 2010.

9. Kathryn West and Linda Trinh Moser. Research Guide to American Literature: Contemporary Literature, 1970 to Present. New York. 2010.

10. Liliana Sikorska. An outline history of English literature. 2003, 529p

11. Oxford companion to English literature. Margaret Drabble. Oxford University press. 2000.

12. The chronology of American literature. America's Literary Achievements from the Colonial Era to Modern Times. Edited by Daniel S. Burt Boston New York, 2004.

13. Thornley G.C. "An outline of English literature". Longman, 2003.

14. Christopher MacGowan "The twentieth-century American fiction handbook". – (Blackwell literature handbooks) United Kingdom. 2011

Internet Saytlar:

1. <http://youreng.narod.ru/teoper.html>

2. <http://www.twirpx.com>

3. <http://www.uz-translations.net>

4. <http://www.booksbooksbooks.ru>

5. <http://www.literature-online>

6. <http://www.blackmask.com>

**Mazkur fan daturi Urganch davlat universiteti tomonidan
2024-yil 29-iyundagi 11-sonli bayonnoma bilan ma'qullangan**

Fan/modul uchun mas'ullar:

Baydjanova I.A – kafedra v.b dotsenti.

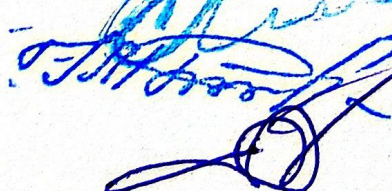
Taqrizchilar:

Abidova R.X.UrDU "Ingliz tili va adabiyoti" kafedra mudiri

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

S.U. Xodjaniyazov

**Akademik faoliyat va registrator
departamenti boshlig'i**

G.R. Matlatipov

Xorijiy filologiya fakulteti dekani

Z.O. Jumaniyozov

Ingliz tili va adabiyoti kafedrasi mudiri

R. X. Abidova

Tuzuvchi

Sapayeva B.R.